VANESSA CHAN

Román
o hrůzách války,
křehkých vztazích
a nejednoznačnosti
dobra a zla.

host

VYVOLALI JSME BOUŘI

VANESSA CHAN

VYVOLALI JSME BOUŘI

VANESSA CHAN
VYVOLALI JSME BOUŘI

PŘELOŽILA JANA KNOTKOVÁ

Brno 2024

The Storm We Made
Copyright © 2024 by Vanessa Chan
Cover picture from open sources
Map by Jeff Ward
Translation © Jana Knotková, 2024
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2024
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-2036-7 (PDF)
ISBN 978-80-275-2037-4 (ePUB)
ISBN 978-80-275-2038-1 (MobiPocket)

Mé matce a babičce, které milovaly život
ve všech jeho podobách

Vážený a milý čtenáři,

v Malajsii nám prarodiče projevují svou lásku beze slov. Přesněji řečeno, nemluví o tom, co zažívali v letech 1941 až 1945, v období okupace, kdy do Malajska (jak se Malajsie nazývala před nezávislostí) vpadla japonská císařská armáda, vyhnala britské kolonisty a znesvářila místní mírumilovný lid.

Háček je v tom, že naši prarodiče toho jinak namluví až až. Rádi nám vyprávějí o svém dětství — o sousedech a kamarádech, s nimiž si hrávali, o učitelích, které zbožňovali, i o těch, které nenáviděli, o přízracích, které jim naháněly hrůzu. Rádi nám vyprávějí o své dospělosti — o prvních nesmělých láskách, strachu z rodičovství, o tom, co cítili, když nás poprvé pohladili po tváři, o všech svých vnoučatech. Ale o těch posledních čtyřech letech druhé světové války téměř nemluví — jen podotknou, že doba byla zlá a že to přestáli. Pak nás odeženou, ať dál nevyzvídáme a jdeme si po svých.

Než jsem se pustila do psaní této knihy, své vědomosti o období japonské okupace bych mohla spočítat na prstech jedné ruky. Věděla jsem, že Japonci do země pronikli vynalézavě na kolech z Thajska na severu, zatímco britská děla mířila na jih, k moři. Věděla jsem, že Japonci byli krutí a zabíjeli bez milosti. Věděla jsem, že při svém tažení rozhazovali rudé letáky hlásající „Asie pro Asijce", jako varování a zároveň i volání do zbraně.

Spoustu času jsem strávila u prarodičů z otcovy strany, coby jejich první vnouče, vyptávala jsem se jich na všechno možné, a oni mi na mé otázky laskavě odpovídali. Z těchto dětských výslechů mi v paměti utkvělo několik babiččiných rad, třeba jak se chovat při náletu. („Zůstaň ležet na zemi a nevstávej, dokud letadlo není úplně z dohledu, protože bombu shazují, když je cíl ještě před nimi, nepadá přímo pod letadlo.") Nebo jak se jednoduše stát maminčiným mazánkem. („Stačí se narodit jako pohledný kluk — jako můj bratr — a nechat se za války zajmout Japonci. Pak se vrátit domů a nikdy se o tom ani slovem nezmínit.") Nebo jak zařídit, aby manžel žárlil. („Stačí, že mi pětadvacet let vždy na Nový rok chodí poštou kalendář od jednoho milého a výjimečného Japonce, se kterým jsme se za války poznali u železnice.")

Když jsem pak byla starší a snažila se z babičky vymámit podrobnosti o tom, jaké to bylo dospívat v Kuala Lumpuru za časů okupace a jak tehdy žila, odbývala mě se slovy: „Normálně! Jako každý jiný." Jako by si se mnou hrála na schovávanou.

Ale postupem času mi toho nakonec prozradila víc — vyrovnaným a věcným tónem mi popisovala, jak těžké bylo nakrmit rodinu, jak se zavíraly školy a jak Kempeitai, japonská tajná policie nechvalně proslulá svou brutalitou, pozavírala britské kolonisty do vězení v Singapuru a bojovala proti čínským povstalcům skrývajícím se v džungli.

Tyto skutečnosti jsem si roky držela od těla, říkala jsem si, že mám teď jiné starosti — práci, kterou jsem si potřebovala udržet, peníze, které jsem potřebovala vydělat, své vlastní příběhy, které jsem potřebovala zpracovat. Až pak, v roce 2019, jsem zase našla cestu domů a začala jsem psát příběhy o Malajsii.

Ke konci roku 2019 jsem během workshopu tvůrčího psaní vypracovala úkol podle zadání (podle mého názoru měl putovat rovnou do koše) — byl to příběh o dospívající dívce, která pospíchá, aby se dostala domů před večerkou, dřív než do ulic vtrhnou japonské hlídky. Vzpomínám si na poznámku, kterou k hodnocení připojila vedoucí workshopu: „Je to poklad, opatruj ho," napsala, „a piš dál."

Poslechla jsem. Ve svém malém bytě jsem se propsala světovou pandemií, vypsala se z matčiny předčasné smrti a pocitu nekonečné osamělosti, v němž jsem se utápěla, když jsem nemohla odletět domů do Malajsie. Psala jsem o zděděné bolesti, ženství, matkách, dcerách, sestrách a o tom, že rozhodnutí, která činíme, se často různými nepředvídatelnými způsoby podepíšou na našich dětech a komunitách. Psala jsem o kolonizaci a jak se otiskla do našich těl, o lásce k toxickému partnerovi,

složitosti přátelství, roztříštěnosti života a o nejednoznačnosti dobra a zla v okamžiku, kdy stojíme tváří v tvář smrti. Ten úkol, který měl původně skončit v koši, teď tvoří čtvrtou kapitolu mého románu.

Doufám, že si čtení o Cecilyině, Jujubině, Abelově a Jasminině cestě životem užijete. A doufám, že ve vás čtení probudí lásku, údiv, smutek i radost. A především doufám, že si jejich příběh uchováte v paměti.

Děkuji za to, že čtete.

Vaše Vanessa

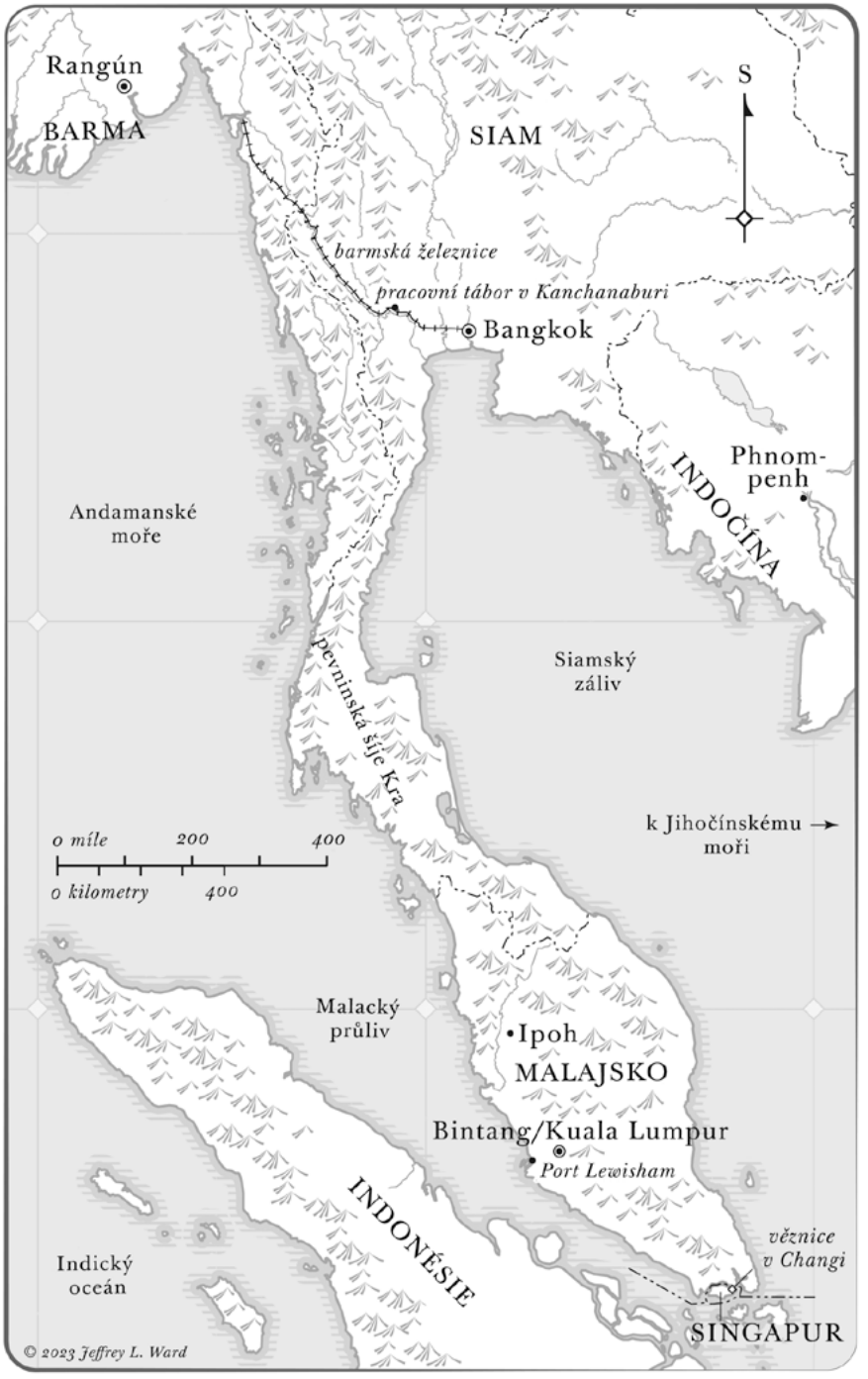
Rangún
BARMA
SIAM
S
barmská železnice
pracovní tábor v Kanchanaburi
Bangkok
Phnom-
penh
INDOČÍNA
Andamanské
moře
Siamský
záliv
pevninská šíje Kra
k Jihočínskému
moři
0 míle
200
400
0 kilometry
400
Malacký
průliv
•Ipoh
MALAJSKO
Bintang/Kuala Lumpur
Port Lewisham
INDONÉSIE
Indický
oceán
věznice
v Changi
SINGAPUR
© 2023 Jeffrey L. Ward

KAPITOLA PRVNÍ

CECILY

Bintang, Kuala Lumpur
únor 1945
Malajsko okupované Japonci

Začali se ztrácet chlapci.

První, o kom se Cecily doslechla, byl jeden z bratrů Chinů, prostřední z pěti hromotluků s nízkými čely a širokými rameny — byli to Boon Hock, Boon Lam, Boon Khong, Boon Hee a Boon Wai, ale matka je do jednoho oslovovala „Boone", a bylo na klucích, aby poznali, koho právě volá. Během britské nadvlády prosluli bratři Chinové svým bohatstvím i krutostí. Často jste je mohli zahlédnout v hloučku vzadu za jejich nevkusným zlato-hnědým domem. Postávali nad sluhou, jeden z kluků s rákoskou v ruce, a jakmile jí švihl, všem se rozzářily oči vzrušením. Když před Vánoci roku 1941 přišli Japonci, kluci se chovali vzpurně: vyzývavě civěli na hlídkující vojáky Kempeitai a plivali po těch, kdo se k nim rozhodli přiblížit. Byl to ten prostřední kluk, Boon Khong,

který zmizel — prostě se jednoho dne vypařil, jako by nikdy neexistoval. A tak z pěti bratrů Chinů byli čtyři.

Cecilyini sousedi přemítali, co se s chlapcem mohlo stát. Paní Tanová měla za to, že prostě utekl. Slečna Azreen, která jako obvykle viděla všechno černě, se strachovala, že se kluk popral a leží teď někde ve stoce, načež pak sousedé cestou za svými povinnostmi bázlivě nakukovali do kanálů v obavách z toho, co by mohli najít. Ostatní matky vrtěly hlavou: tak končí tyrani, říkaly, možná už toho někdo měl prostě dost. Cecily matku bratří Chinů bedlivě sledovala — zajímalo ji, jestli paní Chinová bez hnutí čeká u dveří na novinky, nebo jestli strachy celá bez sebe propadá panice. Ale paní Chinová a zbývající členové rodiny se drželi v ústraní. V těch vzácných případech, kdy vyšli z domu, obklopili čtyři chlapci své pobledlé rodiče a ukryli je za ohromnou hradbou šlach a svalů.

Cecily paní Chinovou potkala jen jedinkrát, časně zrána v obchodě se smíšeným zbožím. Paní Chinová strnule hleděla na sáček sušených sépií a po lících se jí koulely slzy. Cecily udivil klid, který ten výjev provázel — žádné vzlyky, žádný třas, jen zarudlé, vlhké tváře a mokré oči.

„Už tu takhle stojí pět minut," ozvala se tetička Mui, žena majitele obchodu, celá šťastná, že tu informaci má s kým sdílet.

Protože se pak žádné další veřejné projevy utrpení nekonaly, nebylo už o čem si šuškat, a lidé se po pár týdnech přestali o kluky Chinovy zajímat. Sousedé dokonce brzy zapomněli, který z bratrů se pohřešuje.

Několik dalších zmizení pak následovalo rychle za sebou. Hubený kluk, který pracoval jako údržbář na hřbitově a který — jak byla Cecily přesvědčená — kradl květiny, jež rodiny pokládaly na hroby, a prodával je na trhu. Tělnatý kluk, který si vzadu za obchodem rozmazal po obličeji špínu, zavázal spodek nohavice a předstíral, že je chromý, aby od kolemjdoucích vyžebral drobné. Kluk s démonickýma očima, kterého přistihli, jak slídí u umýváren v dívčí škole. Darebáci, šuškalo se mezi sousedy, a Cecily souhlasila. Dostali, co si zasloužili.

Po půlroce však začali mizet i synové lidí, které Cecily sama znala. Synovec páru odvedle, hoch se záviděníhodným barytonem, který vyhrával všechny školní řečnické soutěže. Syn místního doktora, tichý chlapec, který s sebou pořád nosil malou šachovnici a ochotně ji rozložil, kdykoliv si s ním někdo chtěl zahrát. Kluk paní z prádelny, pracovitý mladík, který pral uniformy všem japonským vojákům, což nyní musela převzít jeho matka — na truchlení nemají totiž Japonci kdy.

Bintang, protnutý jedinou hlavní třídou, byl se svou jedinou lékárnou, jediným obchodem se smíšeným zbožím, jednou školou pro chlapce a jednou pro dívky městečkem příliš malým na to, aby dlouho odolával strachu. Zase se začalo šuškat, zraky se upřely na rodiny zmizelých hochů, hlasy se tlumeně dohadovaly o jejich osudech. Chlapci mizeli v tichosti, jako by se nepozorovaně vytratili, aby neobtěžovali. To Cecily zaráželo, protože dospívající kluci dělají při sebemenším pohybu strašný

rámus — narážejí do věcí, při chůzi dupou —, a i když stojí na místě, neklidně se ošívají, neschopní opanovat tu nově nabytou tělesnou sílu a dlouhé končetiny.

„Nestačí, že hladovíme, bijou nás, zabírají nám školy a berou si naše životy? To si musí přijít i pro naše děti?“ prskal starý strýček Chong, majitel Chong Sin Keeova smíšeného zboží, krámku v centru Bintangu, kde všichni kupovali zásoby — od koření a bylin po rýži a surové mýdlo. Jeho manželka, tetička Mui, ho pleskla přes pusu. Těmi slovy hodně riskoval, taky přece mají syna.

Nebývalo to vždycky takové. Když sem před nějakými třemi lety Japonci přišli, Cecily, její manžel a tři děti patřili mezi rodiny, které se seřadily venku před domy a mávaly vojenskému konvoji jako uvítací výbor. Cecily si pamatovala, jak hrdě vypjala hruď, když ukazovala na holohlavého, podsaditého japonského generála v čele průvodu, Šigerua Fudžiwaru. „To je Malajský tygr!“ vysvětlovala dětem.

Stačilo necelých sedm týdnů, aby generál Fudžiwara srazil britské jednotky na kolena — připravil brilantní a překvapivý plán invaze: do Malajska přijeli na kolech přes drsný terén tropického pralesa na severu, přes hranici s Thajskem, zatímco britské námořnictvo v očekávání útoku z moře mířilo zbraněmi a děly na jih a na východ k Singapuru a Jihočínskému moři. Cecily si připadala jako na úsvitu nové éry. Ale naděje, že Japonci budou lepšími kolonizátory, brzy pohasla. Pár měsíců po jejich příjezdu začaly školy zavírat a v ulicích nešlo přehlédnout hlídkující vojáky. Japonští okupanti zabili

za tři roky víc lidí než Britové za padesát let. Pokojné obyvatelstvo Malajska, uvyklé stoicismu a znuděnému nezájmu Britů, kteří se místních povětšinou stranili — za předpokladu, že byly plněny kvóty pro těžbu cínu a sběr kaučuku —, ta surovost vyděsila.

Cecily plná obav volávala večer co večer děti jménem, aby se ujistila, že jsou všechny tři v pořádku doma. „Jujube," překřikovala cinkot doprovázející přípravy večeře. „Jasmin! Abele!"

Každý večer jí odpovídali — Jujube podrážděně s vážným výrazem nejstaršího dítěte, Jasmin vesele přiskotačila jako roztomilé štěňátko. A její prostřední chlapeček, Abel, o kterého se bála nejvíc, halasil: „Mami, jasně, už jdu!" a řítil se k ní s otevřenou náručí.

Nějakou dobu se zdálo, že její systém funguje. Každý večer, když slunce zapadlo a komáři zahájili svůj noční koncert, zavolala na děti a ty se ozvaly. Rodina se sešla u starého jídelního stolu a vyprávěli si, jaký měli den. Tehdy Cecily na pár minut zapomínala na ponurou skutečnost, hrůzu války a bezútěšnost jejich životů a jen sledovala své děti: Jasmin se s chrochtáním zasmála nějakému Abelovu žertíku a Jujube si bezmyšlenkovitě popotahovala za své krátké kudrny — vlasy měla úplně stejné jako Cecily.

Ale pak Abel patnáctého února, v den svých patnáctých narozenin, zmizel — Abel, který měl na rozdíl od svých sourozenců světle hnědé vlasy, Abel, který měl od zavedení přídělového systému neustále hlad, Abel, který vloni povyrostl o patnáct centimetrů a převyšoval už všechny ostatní z rodiny. Neodpověděl na její volání,

nevrátil se z obchodu domů. Na osychajícím narozeninovém dortu se roztékala svíčka a Cecily pochopila. Špatní lidé si zaslouží zlý osud. A ona špatná je.

Obava, že každým dnem může přijít odplata za všechno, co kdy provedla, ji pronásledovala už několik let, a ona ten strach nedokázala skrývat. Otiskl se jí do neklidných, zkřivených prstů, zračil se v očích, když pohledem kontrolovala děti, zazněl v hlase, když s nedůvěrou zdravila neznámého člověka. Když teď ta pohroma opravdu přišla, cítila, jak jí z těla vyprchala i poslední kapka energie. Jujube jí později řekla, že ze sebe vydala jediné dlouhé zasténání, hluboké a zoufalé, a pak bez hlesu klesla do ratanového křesla — na tváři klidný výraz, tělo bezvládné.

Kolem ní to teď bzučelo jako v úle. Její manžel, Gordon, přecházel sem a tam a vyrážel ze sebe hlasitá ujištění: „Možná šel do obchodu, možná zůstal trčet na kontrolním stanovišti, možná, možná, možná.“ Jasmin se držela starší sestry za palec a tvářila se vážně, jako by už dávno nebyla sedmileté dítě. Jujube, praktická jako vždy, vyskočila a konala. Vyvlékla se Jasmin a běžela dozadu za dům, volala přes plot na sousedy po obou stranách: „Neviděli jste mého bratra? Pomůžete mi najít bratra?“ Ale už odbila osmá, bylo po večerce, a žádný ze sousedů se neodvážil odpovědět, třebaže jim Jujubino naříkání lámalo srdce.

Cecily neříkala nic. Napřed se jí na chvíli ulevilo, že to konečně přišlo. Pak na ni plnou vahou dolehl pocit viny. Je to tady, a je to její vina.

To ona za to může, za všechno.

*

Ráno po Abelově zmizení začali sousedi okamžitě jednat. Alcantarovi byli vážená rodina a vážené rodiny si takové neštěstí nezaslouží. Muži zorganizovali denní pátrací skupiny, chodili městem s transparenty v rukách a volali Abela jménem. Prohledali skladiště vzadu za domy, prohledali hřiště a opuštěné tovární haly a v obchodech, kam rád chodíval, prohledali každý kout. Hledali, ale do staré školy, která teď Japoncům sloužila za výslechové středisko, nevkročili. Když se vojáci Kempeitai v brčálově zelených uniformách zadívali jejich směrem, muži svěsili hlavy a drželi se při sobě v malých skupinkách — ve větším počtu se cítili bezpečně a v duchu na sebe byli pyšní, protože pátrání po chlapci vnímali jako vlastní maličkou vzpouru, malou revoltu proti Japoncům. Ženy se k události stavěly podobně jako k narození nebo úmrtí, bez přestání zásobovaly dům Alcantarových jídlem a slovy útěchy. Ujišťovaly Cecily, že vše dobře dopadne — Abel je jen neopatrný hoch a nejspíš někde usnul a brzy dorazí domů. Abel se určitě jen zapomněl a zůstal u nějakého kamaráda. Chlapec jako Abel — tak hezký, okouzlující a tak nadějný — se jen tak neztratí, najdou ho.

Ostatní ženy žasly nad Cecilyinou nevděčností. Nepoděkovala, když donesly jídlo, nenabídla jim čaj, přestože ve dveřích čekaly na pozvání, neplakala, nesvěřovala se ani se nehroutila, což by byly pochopily. Jen se neustále ostražitě rozhlížela, očima těkala kolem, napjatá a připravená ke skoku. Proč to? Netušily. Samozřejmě

s ní soucítily, svěřovaly se šeptem mezi sebou. Ale Cecily to vážně někdy přehání. Vzpomínáte na ty příšerné historky, co vyprávěla svým dětem?

„Tu o tom chlapovi, co ho Japonci donutili pít mýdlovou vodu, dokud mu břicho div neprasklo, a pak mu přes ně položili dřevěný trám jako houpačku a skákali po obou koncích, až ho roztrhli? Tuhle máš na mysli?“ nadhodila paní Chuová.

„Ale ne, vážně musíš tu hroznou historku opakovat? Ano, tu jsem myslela!“ řekla paní Tanová. „Moje děti potom měly celé týdny noční můry!“

Připadalo jim, že se Cecily někdy chová dost podivně. Všechny měly děti a věděly, jak by se matky měly chovat. A když matka ztratí syna, měla by plakat, hroutit se, hledat útěchu u ostatních matek. Neměla by svou bolest používat jako štít a být tak protivná, že se k ní nikdo neodváží přiblížit.

Přesto, připomínaly si, jí musí být dobrými sousedkami. Paní Tanová tedy dál posílala do domu Alcantarových misky kouřící nudlové polévky a snažila se nedat najevo své pohoršení, když druhého dne šla kolem a misky stále ležely před brankou na tom samém místě. Paní Chuová se nabídla, že pohlídá Jujube a Jasmin, aby si Cecily mohla odpočinout. Slečna Azreen, která dramata přímo zbožňovala, ji zasypávala příběhy o lidech, kteří zmizeli a zase se vrátili. Nedokázala ale odolat, aby svému vyprávění nedodala hororový nádech — lidé se vraceli domů bez rukou nebo nohou a se znetvořenými obličeji.

Zato Gordon, Cecilyin manžel, projevoval podle mínění sousedů vděku dostatek. Šlapal pěšky městem

s ostatními muži, volal syna, plácal chlapy po zádech, děkoval všem za jejich čas. Je teď mnohem milejší, říkalo se mezi sousedy. Samozřejmě nikomu takovou věc nepřejeme, samozřejmě že ne — ts ts ts, to ne —, ale tento nový Gordon Alcantara se jim zamlouval. Spadl mu hřebínek, ta tam byla jeho nabubřelost a povýšenost, kterou dával najevo, když ještě byli u moci Britové a on pro ně pracoval.

Dny bez Abela plynuly dál, až se protáhly na celé týdny. Místo každodenního pátrání teď muži hledali jen sporadicky a návštěvy žen v domě řídly. Jak mizeli další a další chlapci, zdržovali se sousedi doma za zavřenými dveřmi, ukrývali své vlastní syny před zlými zraky Kempeitai. Nadšení z revolty brzy vyprchalo a sousedé si zase připomněli, že za války si má každý hledět hlavně toho svého. Nemohli si dovolit plýtvat časem a hledat cizí nezvěstné děti.

Týden před svým zmizením přišel Abel domů s náručí plnou ošklivého plevelného kvítí, které očividně natrhal někde u cesty. Ale byl na sebe tak pyšný, že Cecily dala rostliny do vázy a předstírala, že jsou to ty nejkrásnější květiny, jaké kdy viděla. Za několik týdnů po jeho zmizení byl plevel suchý a lámal se, ale Cecily ho nedokázala vyhodit. Pak jednou odpoledne zapomněla zavřít okno ve své ložnici a strhla se bouřka — byla to jedna z těch proslulých malajských tropických bouří, které rvou uši a otřásají zdmi. V pokoji se zamžilo deštěm, vítr všechno zpřevracel a váza s Abelovým uschlým kvítím se rozbila na kusy. Ten večer, poté co bouře polevila, našel Gordon Cecily, jak se s prsty pořezanými

do krve pokouší vázu zase slepit, aby do ní mohla naaranžovat pugét právě tak, jako když jí ho Abel hrdě předal. Ale spravit už nešla. Stejně jako události, které před deseti lety uvedla do chodu a které už nemohla vzít zpátky.

KAPITOLA DRUHÁ

CECILY

Bintang, Kuala Lumpur
1935
o deset let dříve, Malajsko okupované Brity

Cecilyina rodina byla euroasijského původu, pocházela z rodu Portugalců, prvních v řadě bílých kolonistů, kteří připluli k malajským břehům. Objevili se tu v šestnáctém století, vybaveni zbraněmi a loděmi a ambicemi ovládnout místní trasy obchodu s kořením a také nesmírné zásoby přírodního bohatství. Cecilyina matka si toho bílého pelu, který jim utkvěl na jménu a odkazoval na evropské geny, velmi považovala a na ostatní shlížela svrchu. Neustále omílala: „Nepřišli jsme sem pracovat na pole nebo do dolů jako Číňané a Indové. Neporobili nás jako Malajce. Máme bílé předky. Jsme křesťané, uctíváme jednoho boha. Zdědili jsme vznešená jména jako Rozario, Oliveiro nebo Sequiera."

Jako malou to Cecily mátlo, protože členové jejich rodiny i jejich euroasijští přátelé měli každý jinou barvu

kůže — hnědou, černou, žlutou —, ale ani jeden z nich nebyl tak bílý a růžolící jako Britové.

„Prosím tě, vždyť jsme skoro tak světlí jako oni," trvala si matka na svém a obdivně hleděla na každého Brita, kterého potkala na ulici — učitele, úředníka, kněze —, v místnímu horkém podnebí zpravidla splaveného potem.

Cecily si nikdy nepřipadala krásná ani výjimečná. Dospívala v pěknou dívku, ale nenápadnou, svým vzhledem nepoutala příliš pozornosti. Potvrzoval to i vlažný, někdy až zklamaný matčin pohled, když zkoumala Cecilyiny nevýrazné hnědé vlasy, oči a pleť. Zato Catherine, Cecilyina o čtyři roky starší sestra, ta byla žádaná. Catherine s olivovou pletí a zeleno-šedýma očima se provdala za britského důstojníka jménem Abbott a ten si ji odvezl do Anglie, kde byl později jmenován lordem. A tak se z Catherine stala lady Abbottová. Ale průměrné dívky jako Cecily, které se na začátku dvacátého století narodily do dusivě horkého klimatu britských kolonií a vyrůstaly v malých domcích s doškovými střechami — bez ohledu na to, jestli byly míšenky, nebo ne —, měly vést poklidný život a nacházet radost v plnění předem daných rolí: nejdříve se, coby mladé dívky, učily dovednostem, které byly nezbytné k získání dobrého manžela, potom se, už coby manželky, staraly o chod domácnosti a o dobré vztahy se sousedy a nakonec se staly matkami, porodily a vychovaly přiměřený počet dětí a tím stvrdily svoji hodnotu.

Cecily všechny své povinnosti plnila s tichou houževnatostí a ve věku třiceti let měla dvě děti, Jujube a Abela, a celkem příjemný život, který jí zajišťoval manžel

Gordon — dříve statný euroasijský chlapec, který bydlíval jen dvě ulice od ní. Žili v malém domě s oranžovou střechou — ani trochu pěkném, ale zato funkčním. Přes to všechno byla Cecily zoufale nespokojená. Každé ráno se postavila k plotně v dusné kuchyni a uvařila vejce na hniličku pro manžela a děti. S úsměvem na tváři, někdy s písní na rtech rozlila černou kávu do plechových hrnků. Ale zatímco vařila, zpívala a dělala všechny ty úkony, na kterých stála celá jejich domácnost a rodinné štěstí, představovala si, jak rozkřápne horké vejce manželovi o hlavu a vařící kávu chrstne dětem do obličeje. Bylo jí z toho zle, styděla se. Netušila, kdy, proč nebo jak se takto změnila, a nevěděla co s tím. Stávalo se jí to dokonce i venku, na trhu, když smlouvala se stánkaři, kolik chtějí za ryby nebo *brinjal* — občas pocítila náhlé nutkání zplna hrdla zaječet a stoly s nákladem šupinatých ryb a krvavým vepřovým převrhnout na jejich majitele.

*

Bylo poslední listopadové úterý v roce 1935. Cecily podezíravě pohlédla na oblohu. Šedé mraky se šikovaly do pluků a déšť byl na spadnutí. Stála na hromadě smradlavých odpadků, zabořená do nich až po kolena, a aby udržela rovnováhu, zatínala prsty na nohou křečovitě do sandálů, až jí klouby bělaly. Panovalo dusné vlhko, což nebylo v tropickém Malajsku za pozdního odpoledne nic neobvyklého, ale dnes ho násobily dešťové mraky dmoucí se vodou. Cecily se bála, že nestihne splnit

svůj úkol dřív, než se rozprší. Prohrabávala se hromadou smetí, odhrnula zelné listy, rybí kosti a taky cosi, co se podezřele podobalo varleti nějakého zvířete. Horko jí vhánělo puch všeho toho rozkladu přímo do nosu. Obracel se jí žaludek a proklínala úkol, kterým ji pověřili. Pomalu se začínala smiřovat s tím, že to vzdá, když vtom zahlédla právě to, co hledala: list vytržený ze zápisníku, jak nerušeně leží na pytli s odpadky, který zrovna vyrabovala. Byl špinavý, ale nepomačkaný — ležel tam, jako by čekal, až si pro něj někdo přijde. Prohlédla si ho a trochu oklepala, čehož vzápětí zalitovala — na obličeji jí přistály kapičky jakési tekutiny, která na dopis vytekla bůhví odkud. Alespoň že klikyháky, diagramy, šmouhy a čáry na papíře, vyvedené rukou jejího manžela, zůstaly nedotčené.

„Dobrá práce, Cecily."

Ten zastřený hlas ji tak polekal, až jí podklouzla noha. Rozkročila se, aby nepřepadla z podřepu po hlavě do odpadků — to by byla nechutná tečka. Postavila se a otočila, ruce držela natažené před sebou, aby si nepokapala šaty. „Co tu děláš?"

Fudžiwara stál tři kroky za ní. Ruce měl bílé a čisté. Cecilyiny ruce vypadaly přesně opačně — byly hnědé a ulepené od odpadků. Zřejmě přišel pěšky, protože jeho lněný oblek byl pomačkaný. Přistoupil k Cecily a sáhl po papíru. Zamračila se na něj. Na tomto se nedohodli a on dobře věděl, že nemá ráda, když se chová nevypočitatelně. Narušovalo to rovnováhu jejich pečlivě budovaného vztahu, což pak vyvádělo z rovnováhy i Cecily samotnou.

Fudžiwara uchopil dvěma prsty papír za neumazaný růžek a protřepal ho, aby ho osušil. Nefungovalo to. Třepající se list ještě víc zvlhl.

„Dej to pryč, nebo nás kvůli tobě chytí," řekla Cecily. Pronesla to tak chladně, jak jen dovedla, ačkoliv se jí svíral žaludek. Její hlas zazněl vysokým pištivým tónem. V ústech se jí rozlila pachuť ponížení.

Toho dne měla Cecily jako obvykle donést zápisky do Chongova obchodu — zajela by prsty do škvíry mezi stěnou z neopracovaných prken a rozviklaným regálem, který hostil dámské vložky, pak by nahmatala úzký výklenek a do toho malého prostoru by zápisky, nebo jakoukoli zprávu či dokument, které toho týdne zachytila, vmáčkla. Bylo to důmyslně zvolené předávací místo — schované všem na očích v jednom z nejnavštěvovanějších obchodů ve městě. Muži se uličce s oním regálem vyhýbali ze strachu, že by snad mohli mít cokoli do činění s ženským rozmnožovacím ústrojím, a ženy do uličky vždy jen rychle zaběhly a pospíchaly dál, nechtěly tam být spatřeny. Fudžiwarova kuchařka, která se těšila jeho důvěře, při pravidelných nákupech vždy vyzvedla to, co se ve škvíře ukrývalo, a doručila mu to. Fungovalo to tak už celé měsíce, a Fudžiwara neměl jediný důvod, aby postup bez jejího vědomí měnil.

„Tohle se mi nelíbí," sykla Cecily. „Někdo mě uvidí, jak s tebou mluvím." Zalétla pohledem k hlavní silnici, obvykle rušné, která vedla kolmo k jejich uličce. Projela po ní motorka, pak rikša, potom kolo, ale vypadalo to, že jim nikdo nevěnuje pozornost.

„Cecily," oslovil ji tiše. Jednou z mnoha věcí, kterými Fudžiwara Cecily rozčiloval — a snad i tou nejprotivnější —, bylo, že sotvakdy zvedl hlas nad úroveň šepotu. Přemýšlela, jestli si to uvědomuje, jestli ví, že jeho tichý tenor je ve skutečnosti zbraň, kterou lidi nutí všeho nechat, naklonit se k němu a poslouchat.

Odvrátila se od něj a od jeho výrazného klenutého nosu — při pohledu na ten nos jí pokaždé zašimralo v břiše. Fudžiwara nebyl žádný krasavec, ale čistota a souměrnost jeho tváře působily téměř aristokraticky. Obrátila raději pozornost ke svým rukám a natáhla se pro hadici vedle, aby z nich smyla zápach rybiny. Jakmile jí do levé dlaně vytryskla voda, paží jí projela ostrá bolest a v proudu vody z hadice se objevily narůžovělé krvavé bublinky.

„Cecily, teče ti krev."

Přistoupil k ní, aby si ránu prohlédl, a teplý vzduch kolem nich prostoupila svěží mátová vůně jeho pomády na vlasy. Uvědomila si, že ji už dávno má ve své moci.

„Nic to není, jenom škrábnutí," namítla. Protože jsi mě donutil hrabat se v odpadcích, pomyslela si, ale nahlas už nic nedodala. Místo toho se mírně usmála, skoro ušklíbla — doufala, že tím výrazem zamaskuje svou touhu, touhu popadnout ho za ruku, dát průchod vášni. Táhlo se to už měsíce — při každém jejich setkání se jí sevřel žaludek, byla jako omámená, prahla po něm.

„Omlouvám se, vím, že nemáš ráda, když něco měníme," řekl.

Cecily si opláchla ruku pod tekoucí vodou a ucukla, když jí v ráně zaštípalo.

„Musím ti něco říct a nechtěl jsem s tím čekat," vysvětloval.

A už to tu bylo zas — to slastné svírání žaludku. Z jeho chování se nedalo vyčíst, jestli k ní něco cítí. Vlastně se z jeho chování nedalo vyčíst téměř nic.

Fudžiwara si pravou rukou přitiskl ušpiněný papír na stehno a uhladil ho. Cecily si přestala omývat zraněný prst a otřela ho do květované sukně, krev v ráně se už začala srážet. Několik okvětních lístků teď mělo o něco tmavší odstín, ale krvavá skvrna byla na vzorované látce sotva patrná — jako dobře maskované zlo.

„Co mi musíš říct?" zeptala se a v duchu se proklínala za svůj prosebný tón.

„Tahle čísla pro nás budou užitečná," svraštil tmavé obočí a pročítal zápisky na papíře. Její otázku ignoroval.

Fudžiwara zkoumal dokument, Cecily jeho tvář. Nahoře na obočí se mu usadila droboučká krůpěj potu, což bylo nezvyklé, protože vždycky vypadal svěže, jako by zrovna vyšel z koupelny. Cecily zatoužila vystrčit jazyk a slíznout ji, ochutnat její horkou slanost.

„Tohle si budu muset vzít a prostudovat to," řekl. Stěží mu rozuměla, protože od ní předtím poodstoupil. „Ale vypadá to, že si tvůj muž zapisoval pohyby vody za přílivu a odlivu a taky hloubku moře v přístavu. Musel ty závěry pak přepsat do nějaké větší zprávy, a tyhle poznámky vyhodil."

Cecily přikývla, poslouchala ho jen na půl ucha, zoufale se snažila odvrátit zrak od té krůpěje potu. V pořezaném prstu jí provinile píchlo.

„Dobře. Když mi nehodláš prozradit, o co kráčí, tak už raději půjdu," řekla. „Je to nebezpečné, takhle tu postávat. A měla bych se vrátit k dětem." Otočila se a pokusila se zklidnit svůj přerývavý dech. Je přece svou paní a může si odejít, kdy chce, ubezpečovala se.

„Počkej přece," procedil Fudžiwara skrze zuby. Kdesi poblíž zaskřehotal špaček, jako by ho to jejich nanicovaté dohadování pobavilo. „Slyšel jsem o jednom Němci, říkají se o něm různé věci, že je dobrý i že je špatný. On nám válku s Brity vyhraje." Fudžiwarovi se vzrušením roztřásl hlas, a o to hůř mu bylo rozumět.

Cecily udělala krok, zastavila se a otočila se k němu čelem. Tohle bylo zvláštní. Jejich vztah byl v zásadě obchodní: Fudžiwara byl vedoucí špionáže, ona informátorka. Získávala pro něj materiál — ve většině případů jí jako zdroj informací posloužil manžel Gordon. Někdy šlo o papíry, které našla v jeho koši na odpadky, jindy o odposlechnuté útržky rozhovorů, které s někým vedl. Gordon byl důvěřivý řadový úředník britské správy a pracoval v oddělení pro územní rozvoj, kde se zaměřoval na geologii a půdní analýzu. Nedalo se říct, že by svou práci miloval, snášel ji hlavně proto, že mu titul „superintendant pro územní plánování" dodal na důležitosti a spolu s ním se mu dostalo i uspokojující míry uznání od jeho přátel. Fudžiwara pak materiály od Cecily předával svým nadřízeným — byly to malinké dílky spletité skládačky, kterou se Japonci snažili dát dohromady s cílem svrhnout Brity, jejichž nadvláda nad Malajskem trvala už přes sto let. Fudžiwara sám ji do ničeho nezasvětil, zřídkakdy jí něco vysvětloval. Musela si

sestavit svůj vlastní obrázek o tom, co se děje. Z praskavých rádiových hlášení se doslechla o německé a japonské invazi do míst tak vzdálených, že jí připadala neskutečná. Když na ni občas v noci dolehlo zoufalství obzvlášť silně, přemítala o tom, jestli se jednou naplní její naděje a Malajsko bude opravdu osvobozeno.

„Nejsou snad všichni muži dobří i špatní?" opáčila Cecily. „To mi připadá jako nadbytečná informace."

„Cecily." Koutky tenkých Fudžiwarových rtů vylétly nahoru. „Tohle se mi na tobě líbí nejvíc. Já jsem snílek a ty vždycky uvažuješ prakticky."

Cecily se do tváří nahrnula horkost a zčervenala až po kořínky vlasů. Tak přímé lichotky se jí od něj ještě nedostalo. *Líbí*, řekl, *líbí nejvíc*. Uhladila si vlasy přes uši a doufala, že jejich nachový odstín bude Fudžiwara připisovat úpornému odpolednímu vedru, a nikoliv jejím rozpakům.

„Měla bys to vědět. Chci, abys to věděla. Vzniklo spojenectví… mezi Německem a Itálií a Japonskem, a bude opravdu mocné. Přetvoří svět." Hlas se mu chvěl, celý doslova sršel nadšením. A Cecily se jím nechala strhnout. Od samého začátku s Fudžiwarou společně snili o novém světě, kde si Asie bude moct sama určit vlastní cestu, o světě, kde se společenský status nebude odvíjet od toho, nakolik se barvou pleti, myšlením a chováním podobáte bílému nadčlověku. Takovéto spojenectví Němců a Italů, kteří už teď dosáhli ve válce proti Britům výrazných úspěchů, s Japonci, jehož vůdci si kladou za cíl zbavit Asii britské nákazy, má opravdovou šanci uspět. Zhluboka vydechla — uvědomila si,

že samým napětím zatajila dech. Moc jí toho neprozradil, ale i těch pár slov jí vlilo do žil naději — věci už se daly do pohybu. Připadalo jí, jako by stáli na břehu moře a vyhlíželi osudovou vlnu, která vše změní. Měla pocit, že už vidí její zpěněný hřbet.

*

Fudžiwara se v Cecilyině životě objevil s prvním monzunem roku 1934. Jeho příchod doprovázela tropická bouře a ničivé poryvy větru, které vyvracely stromy a ničily vše, co jim stálo v cestě. Bylo týden před Vánoci. Ve vzduchu se vznášel příslib nového roku, noci hýřily večírky na počest roku starého. Toho večera bylo chladno, protože venku celé odpoledne bouřilo. Cecily to uvítala, jinak by jistě propotila večerní šaty, jen co by je oblékla. Bylo to poprvé, kdy obdrželi pozvání k místodržícímu, u něhož se konal večírek na počest uvedení jeho nového asistenta do funkce. Gordon ji už třikrát přiměl, aby se převlékla, a nakonec se rozhodl pro krémové šaty se světle růžovým proužkem po stranách: nebyly ani moc upnuté, ani příliš volné, připadaly mu slavnostní, ale zároveň střízlivé.

Jejich místodržící, věčně zachmuřený muž jménem Frank Lewisham, který svou funkci zastával už dlouhá léta, dohlížel jednak na udržení míru v Bintangu, ale také na plnění kvót při těžbě cínu a sběru kaučuku. Cecily si jeho nového asistenta, hubeného muže jménem William Ommaney, důkladně prohlédla. Asistent působil poněkud přihlouple a měl ošklivě rozpraskané

rty — možná proto, že si je často nervózně olizoval. Gordona, který byl Britům a jejich věci hluboce oddaný, to jmenování potěšilo. Domníval se, že Ommaneyho zvolení je předzvěstí toho, že se Kuala Lumpur — město, pod něž spadá i jejich Bintang — stane dalším klíčovým správním sídlem Britského Malajska, tak jako sousední Singapur a Penang.

„Koruna konečně vidí celý náš potenciál!" vyhrknul na Cecily nadšeně, když se mu ta novinka donesla.

Na večírku se to lidmi jen hemžilo a prostorem se rozléhal souzvuk mnoha hovorů, který příležitostně pročísl pištivý výkřik některé z britských paniček — ten se pak odrážel ozvěnou od čistých bílých stěn. Dům, který místodržící obýval, byl majestátní. Stavba se tyčila uprostřed měkkého, pečlivě zastřiženého trávníku osázeného křídloky, jejichž listy se teď po bouři třepotaly ve vánku. Z gramofonu se na trávník jako o překot hrnuly tóny skladeb Billie Holiday, noc byla ospalá a sametová, po dešti se zvedla mlha. Cecily si užasle uvědomila, že se mírně pohupuje ze strany na stranu — s nadsázkou by se dalo říct, že tančí, což nikdy dřív nedělala. Bylo to zvláštní. Vždycky měla pocit, že tanec je zábava vyhrazená jen hezčím dívkám. Obyčejné ženy jako ona jednoduše nemají nárok radost z tance zakusit — uzurpují si ji ty pěkné.

Ve víru představování a v moři rukou napřažených k uznalému stisku narazila Cecily na Fudžiwaru. Tehdy ale vystupoval pod jiným jménem. Mluvil s britským přízvukem, který však, jak Cecily později zjistila, pouze předstíral.

„Bingley Chan," řekl, a to „-ley" tak vyhrkl, že se mu zadrhlo v hrdle. Natáhl k ní ruku, aby si potřásli, a kdosi ho představil jako obchodníka z Hongkongu, který se specializuje na prodej zboží z Orientu.

Cecily si toho Asijce, který v Britech očividně budil podivný respekt, zkoumavě prohlížela. Nevypadal jako ostatní muži z jihu Číny, které sem do Malajska Britové přivedli, aby pracovali v dolech — neměl jejich oblé rysy. Ale je pravda, že kromě Malajců dosud mnoho jiných Asijců nepotkala.

„Takže, pane Chane, obchodujete také s Němci, nebo prodáváte výhradně královně a vlasti?" zeptal se Gordon a vypjal hruď. Do svých slov vtiskl úsečnost v domnění, že zní vybraně a ohromí přítomné Brity. Cecily se musela držet, aby se neušklíbla.

„Obávám se, že Němcům by obchodník, co prodává koření a koberce, nebyl co k čemu," odpověděl Bingley Chan šibalsky s jedním obočím pozvednutým.

„Zpropadení Němci!" zakřičel kdosi a všichni muži v jejich hloučku se rozchechtali — spíš proto, aby ukázali chlapskou solidaritu, než že by všichni vtip nutně pochopili. Muž, kterého tehdy znali jako Bingleyho Chana, pozvedl koutky úst do grimasy, která úsměv spíše jen připomínala. Cecily si všimla, že se stejně jako ona nezasmál.

*

Po večírku u místodržícího začal Bingley Alcantarovy navštěvovat. Přicházel ve večerních hodinách, když už

děti byly v posteli. Gordon byl přímo nadšený z představy, že by se s tím dobře postaveným Britem, ačkoliv asijského původu, spřátelili; jeho návštěvy ho těšily a vnímal je jako důkaz toho, že jejich společenský status je na vzestupu.

Ti dva si obvykle hověli v čalouněných ratanových křesílkách v obývacím pokoji. Točili v prstech sklenkami s whisky, kterou přinesl Bingley, a popíjeli. Gordon na whisky pěl ódy a vyzvídal, jestli ji Bingley nesehnal na černém trhu, ten se však proti jeho podezření ohradil. Uplynula hodina, pak druhá a třetí. Muži ryčeli smíchy nad hloupými vtipy, zatímco Cecily vysedávala naproti, shovívavě se usmívala a klopila oči ke své první a také poslední sklence toho večera.

Noci se ale brzy začaly odvíjet jinak. Gordon, kterému do tváří whisky vehnala červeň, zpravidla vsedě usnul a sesul se v křesle, takže seděl s koleny široko od sebe, ale sklenku z ruky nepustil, jen z ní teď kapalo na podlahu. Cecily bylo trapně, bála se, že by si Bingley Gordonovo chování mohl vyložit jako urážku, a tak manžela omlouvala: „To víte, má toho hodně v práci." Pak Bingleyho doprovodila ke dveřím. Ale když se situace opakovala potřetí a ona zase sama zápolila s manželovým ochablým tělem, přijala Bingleyho nabídku pomoci. A tak to pokračovalo noc co noc. Společně pokaždé odvedli Gordona do ložnice — někdy jemně, s rukama kolem jeho ramen, jindy hrubě, když ho museli drapnout v podpaží. V ložnici ho, tak jak byl, povalili oblečeného na postel, a když se následně pokojem rozeznělo jeho chrápání, hihňali se jako malé děti. Je